

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 22.7.2019 r.
COM(2019) 342 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie wspólnego przeglądu realizacji Umowy między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o przetwarzaniu i przekazywaniu z Unii Europejskiej do Stanów Zjednoczonych danych z komunikatów finansowych do celów Programu śledzenia środków finansowych należących do terrorystów

{SWD(2019) 301 final}

Dnia 1 sierpnia 2010 r. weszła w życie Umowa między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o przetwarzaniu i przekazywaniu z Unii Europejskiej do Stanów Zjednoczonych danych z komunikatów finansowych do celów Programu śledzenia środków finansowych należących do terrorystów („program TFTP”)¹.

Aspekty proceduralne

W art. 13 umowy przewidziano regularne wspólne przeglądy zabezpieczeń, kontroli i wzajemności postanowień, przeprowadzane przez zespoły ds. przeglądu z Unii Europejskiej i Stanów Zjednoczonych, do których należą przedstawiciele Komisji Europejskiej i Departamentu Skarbu USA (zwanego dalej „Departamentem Skarbu”) oraz przedstawiciele dwóch organów ds. ochrony danych z państw członkowskich UE. Do zespołów można włączyć także ekspertów w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony danych oraz osoby z doświadczeniem w wymiarze sprawiedliwości.

Niniejsze sprawozdanie dotyczy piątego wspólnego przeglądu umowy od momentu jej wejścia w życie i obejmuje okres trzydziestu pięciu miesięcy od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 30 listopada 2018 r. Pierwszy wspólny przegląd umowy przeprowadzono w lutym 2011 r.² Obejmował on okres pierwszych sześciu miesięcy po wejściu w życie umowy (od dnia 1 sierpnia 2010 r. do dnia 31 stycznia 2011 r.). Drugi przegląd miał miejsce w październiku 2012 r.³ i obejmował kolejny okres dwudziestu miesięcy (od dnia 1 lutego 2011 r. do dnia 30 września 2012 r.). Trzeci wspólny przegląd przeprowadzono w kwietniu 2014 r. obejmował okres siedemnastu miesięcy (od dnia 1 października 2012 r. do dnia 28 lutego 2014 r.).⁴ Czwarty wspólny przegląd przeprowadzono w marcu 2016 r. obejmował okres dwudziestu dwóch miesięcy (od dnia 1 marca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r.).⁵ W dniu 27 listopada 2013 r. Komisja przyjęła komunikat w sprawie Wspólnego sprawozdania Komisji i Departamentu Skarbu dotyczącego wartości danych dostarczonych w ramach programu TFTP na podstawie art. 6 ust. 6 umowy⁶.

Zgodnie z art. 13 ust. 3 umowy na potrzeby przeglądu Unię Europejską reprezentowała Komisja Europejska, a Stany Zjednoczone – Departament Skarbu. Zespołem ds. przeglądu z ramienia UE kierował wysoki rangą urzędnik Komisji; w skład zespołu wchodziło ogółem dwóch członków personelu Komisji, jak również przedstawiciele dwóch organów ds. ochrony danych.

Piąty wspólny przegląd przeprowadzono w dwóch głównych etapach: w dniu 15 stycznia 2019 r. w pomieszczeniach Europolu w Hadze, a w dniach 31 stycznia i 1 lutego 2019 r. w Waszyngtonie w Departamencie Skarbu.

¹ Dz.U. L 195 z 27.7.2010, s. 5.

² SEC(2011) 438 final.

³ SWD(2012) 454 final.

⁴ COM (2014) 513 final i SWD (2014) 264 final z dnia 11.8.2014 r.

⁵ COM (2017) 31 final i SWD (2017) 17 final z dnia 19.1.2017 r.

⁶ COM (2013) 843 final z dnia 27.11.2013 r.

Niniejsze sprawozdanie jest oparte na informacjach zawartych w pisemnych odpowiedziach Departamentu Skarbu na kwestionariusz wysłany przez UE przed przeglądem, informacjach uzyskanych w trakcie rozmów z personelem Departamentu Skarbu i członkami zespołu USA ds. przeglądu, jak również informacjach zawartych w innych publicznie dostępnych dokumentach Departamentu Skarbu. Ponadto w sprawozdaniu uwzględniono informacje dostarczone podczas przeglądu przez pracowników Europolu, łącznie z danymi przekazanymi przez inspektora ochrony danych Europolu. W celu uzupełnienia posiadanych informacji Komisja spotkała się również z wyznaczonym dostawcą i otrzymała od niego informacje oraz zorganizowała spotkanie w dniu 3 kwietnia 2019 r. w celu otrzymania informacji zwrotnej od państw członkowskich na temat postanowień umowy dotyczących wzajemności.

Zalecenia i wnioski

Informacje i wyjaśnienia uzyskane od Departamentu Skarbu, Europolu, wyznaczonego dostawcy i niezależnych organów nadzorczych oraz sprawdzenie odpowiednich dokumentów i losowo dobranej próbki wyszukiwań wśród danych dostarczonych w ramach programu TFTP pozwalają Komisji sądzić, że umowa oraz odnośne zabezpieczenia i kontrole są odpowiednio wdrażane.

Europol realizuje swoje zadania weryfikacyjne w pełnej zgodności z art. 4 na podstawie szczegółowej i regularnie aktualizowanej dokumentacji dodatkowej otrzymanej od Departamentu Skarbu. Mechanizm nadzoru działa bez zakłóceń i faktycznie pozwala zapewnić, aby przetwarzanie danych odbywało się zgodnie z warunkami ustanowionymi w art. 5. Wszystkie niepobrane dane są usuwane najpóźniej po pięciu latach od ich otrzymania zgodnie z art. 6 ust. 4 umowy.

Program TFTP pozostaje głównym instrumentem, stanowiąc źródło udostępnianych we właściwym momencie, dokładnych i wiarygodnych informacji o działaniach wiążących się z podejrzeniami o finansowanie i planowanie aktów terroryzmu. Pozwala on identyfikować i śledzić terrorystów oraz ich sieci wsparcia na całym świecie. W okresie objętym przeglądem UE nadal czerpała znaczne korzyści z programu TFTP. Stał się on bardzo ważnym narzędziem w związku ze wzrostem liczby ataków terrorystycznych od 2015 r. W niektórych przypadkach informacje dostarczone na mocy umowy odegrały zasadniczą rolę w przyspieszeniu szczegółowych dochodzeń w sprawie ataków terrorystycznych na terytorium UE.

Odnosząc się do ewentualnych dalszych usprawnień, Komisja sugeruje, by Departament Skarbu w rocznej ocenie wniosków na mocy art. 4 umowy ocenił rodzaje komunikatów i regiony geograficzne, które najczęściej i najrzadziej pojawiają się w trakcie wyszukiwań w ramach programu TFTP. Wyniki takiej oceny powinny zostać włączone i uwzględnione w kolejnych wnioskach na mocy art. 4. Mogłoby to skutkować zawężeniem zakresu wniosku w celu zmniejszenia ilości danych wymaganych od wyznaczonego dostawcy, zgodnie z art. 4 ust. 2. Komisja sugeruje ponadto, że Departament Skarbu powinien udoskonalić swoje mechanizmy do przeglądu konieczności zatrzymywania tak zwanych „pobranych danych”, aby zapewnić, że dane te są zatrzymywane nie dłużej niż to konieczne do celów konkretnych dochodzeń lub operacji ścigania, do których są wykorzystywane (art. 6 ust. 7). W związku

z powyższym Komisja zwraca się do państw członkowskich o poinformowanie Europolu jako pojedynczego punktu kontaktowego (SPoC) w celu dalszego poinformowania Departamentu Skarbu o ostatecznym zakończeniu sprawy, które zasadniczo powinno doprowadzić do usunięcia pobranych danych związanych z tą sprawą. Szczególną uwagę należy również zwrócić na pobrane dane, które są przeglądane przez analityków Departamentu Skarbu, ale ze względu na kwestię ich przydatności nie są dalej rozpowszechniane w kontekście konkretnego dochodzenia.

Ponadto państwa członkowskie powinny dostarczać regularnych informacji zwrotnych do Europolu, do dalszego przekazania w razie potrzeby do Departamentu Skarbu, odnośnie do wartości dodanej wskazówek otrzymanych od Departamentu Skarbu w ramach programu TFTP, które mogłyby przyczynić się do dalszej poprawy jakości i ilości informacji wymienianych na mocy art. 9 i 10. Ponadto Komisja docenia wysiłki Europolu na rzecz aktywnego promowania wiedzy o programie TFTP oraz wspierania państw członkowskich zwracających się o poradę i dzielenie się doświadczeniem w odpowiedzi na wnioski składane na mocy art. 10 oraz zachęca Europol do ich kontynuowania.

Komisja zauważa, że procedury rozpatrywania wniosków osób odnośnie do tego, czy ich prawa w zakresie ochrony danych są respektowane zgodnie z umową, wydają się skuteczne. Komisja sugeruje jednak, żeby Departament Skarbu zapewnił, aby takie weryfikacje obejmowały wszystkie odnośne prawa na mocy umowy, w tym to, aby dane były wyszukiwane wyłącznie w przypadkach, gdy istnieją uprzednio zebrane informacje lub dowody, które pozwalają przypuszczać, że podmiot, którego dane są wyszukiwane, jest powiązany z terroryzmem lub jego finansowaniem.

Komisja z zadowoleniem przyjmuje fakt, że władze Stanów w przejrzysty sposób dzielą się informacjami ilustrującymi znaczenie programu TFTP dla międzynarodowych wysiłków na rzecz walki z terroryzmem. Szczegółowe informacje o tym, w jaki sposób dane dostarczone w ramach programu TFTP mogą być i są wykorzystywane, oraz o konkretnych przypadkach ich wykorzystania, przedstawione we wspólnym sprawozdaniu o wartości i w kontekście niniejszego przeglądu, jasno wyjaśniają funkcjonowanie i wartość dodaną programu TFTP.

Władze Stanów Zjednoczonych w znacznym stopniu skorzystały z przewidzianej w art. 9 umowy możliwości dostarczania organom UE informacji z programu TFTP z własnej inicjatywy. Ponadto w okresie objętym przeglądem serię wniosków na mocy art. 10 umowy aktywnie zainicjował Europol. Pomogło to zwiększyć wiedzę organów UE na temat TFTP, dzięki czemu w większym stopniu korzystają one z programu TFTP. Organy UE stwierdziły, że wskazówki przekazane przez Departament Skarbu na papierze mogłyby zostać skuteczniej przetworzone, gdyby zostały przekazane elektronicznie. Komisja zwraca się do Departamentu Skarbu i Europolu o rozważenie sposobów ułatwienia przetwarzania wskazówek zgodnie z ustaleniami dotyczącymi bezpieczeństwa w ramach programu TFTP.

Regularny przegląd umowy ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia jej właściwego wdrożenia, zbudowania między umawiającymi się stronami relacji opartych na zaufaniu oraz umocnienia przekonania zainteresowanych stron co do przydatności instrumentu TFTP.

Komisja i Departament Skarbu uzgodniły, że następny wspólny przegląd na mocy art. 13 umowy zostanie przeprowadzony na początku 2021 r.

Funkcjonowanie umowy, proces wspólnego przeglądu, jego wyniki i zalecenia są opisane szczegółowo w dokumencie roboczym służb Komisji załączonym do niniejszego sprawozdania.